

STORTINGET

Representantforslag 79 S

(2019–2020)

fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kari Elisabeth Kaski, Torgeir Knag Fylkesnes og Freddy André Øvstegård

Dokument 8:79 S (2019–2020)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kari Elisabeth Kaski, Torgeir Knag Fylkesnes og Freddy André Øvstegård om oppfølging av uriktig straffedømte asylsøkere på tilsvarende måte som i Nav-sakene

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Som følge av Høyesteretts dom (Rt-2014-645) i 2014 er det klart at et ukjent antall personer har sonet en urettmessig fengselsstraff i Norge som følge av feiltolkning av flyktningkonvensjonen art. 31 nr. 1. En uriktig straffedom kan også få store følger for den enkelte. Den kan senere forhindre permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap som ellers ville blitt innvilget, og den gir flyktninger som skal integreres i Norge, et svært dårlig utgangspunkt når de skal etablere seg på arbeidsmarkedet med et uriktig stempel som dokumentforfalskere eller straffedømte på rullebladet.

Etter dommen i 2014 anmodet Riksadvokaten kriminalomsorgen om å identifisere saker hvor dommene var aktuelle for å begjæres gjenåpnet, og at gjennomføringen av soningen skulle settes i bero. Riksadvokaten presiserte samtidig at gjennomgangen på dette tidspunktet skulle begrenses til domfellelser som hadde resultert i frihetsstraff som ennå ikke var effektivt. Ansvaret for å identifisere og begjære gjenåpning for personer som allerede hadde sonet en straff, ble overlatt til den enkelte flyktning.

Riksadvokaten har i brev av 6. januar 2020 til ICJ Norge (International Commission of Jurists) fastholdt

dette standpunktet fra 2014 og vil ikke ta ansvar for å gjennomgå tidligere saker, til tross for at det erkjennes at det kan tenkes å eksistere uoppdagede uriktige dommer. Standpunktet begrunnes blant annet med ressurs-hensyn, at sakene ikke er blant de «mest alvorlige», og at det har gått lang tid.

I lys av hva som gjøres for å rette opp feilene som er gjort i Nav-saken, fremstår Riksadvokatens begrunnelse som lite prinsipiell og som en forskjellsbehandling av flyktninger i forhold til de som er blitt rammet av Nav-skandalen. Forslagsstillerne foreslår derfor at Stortinget ber regjeringen sette ned et granskingsutvalg som skal gjennomgå saker fra før Høyesteretts dom i 2014. Et slikt utvalg bør inkludere medlemmer fra politi/påtalemyndighet, Justis- og beredskapsdepartementet, UDI/UNE og NOAS, Advokatforeningen og ICJ Norge.

Høyesterett har etter dommen i 2014 behandlet ytterligere to saker (HR-2018-846-A og HR-2019-1204-U) som omhandler tolkningen av andre vilkår i flyktningkonvensjonen art. 31. I lys av disse dommene er det også grunn til å tro at flyktninger kan ha blitt uriktig dømt i tiden etter 2014 som følge av feiltolkninger eller manglende bevissthet om straffrihetsregelens omfang. Mandatet bør derfor også omfatte dommer fra tingrett og lagmannsrett etter Høyesteretts dom i 2014.

Utvalget bør også vurdere hvilke øvrige konsekvenser uriktige domfellelser kan ha hatt i de aktuelle sakene, for eksempel når det gjelder adgang til permanent oppholdstillatelse og opphør av flyktningstatus, og betydningen for materielle rettigheter under oppholdet. I tillegg foreslås det at regjeringen skal stille fri rettshjelp til rådighet for personer som mener seg uriktig dømt som følge av feiltolkning av flyktningkonvensjonen, på samme måte som det er blitt gjort i Nav-saken.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen nedsette et granskingsutvalg som skal kartlegge og gjennomgå alle saker hvor personer kan ha blitt idømt en urettmessig straff som følge av en feiltolkning av flyktningkonvensjonen art. 31 nr. 1. Det legges til grunn at utvalget skal:
  - inkludere medlemmer fra politi/påtalemyndighet, Justis- og beredskapsdepartementet, UDI/UNE og NOAS, Advokatforeningen og ICJ Norge.
  - gå igjennom saker fra før Høyesteretts dom i 2014 samt dommer fra tingrett og lagmannsrett etter Høyesteretts dom i 2014.
- vurdere hvilke øvrige konsekvenser uriktige domfellelser kan ha hatt i de aktuelle sakene, for eksempel når det gjelder adgang til permanent oppholdstillatelse og opphør av flyktningsstatus, og betydningen for materielle rettigheter under oppholdet.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at Riksadvokaten har tilstrekkelig med ressurser til å følge opp sakene der personer er blitt idømt en urettmessig straff som følge av feiltolkning av flyktningkonvensjonen.
3. Stortinget ber regjeringen opprette en egnet retts-hjelpsordning, slik at personer som mener seg uriktig dømt som følge av feiltolkning av flyktningkonvensjonen, får fri rettshjelp.

27. februar 2020

Karin Andersen

Kari Elisabeth Kaski

Torgeir Knag Fylkesnes

Freddy André Øvstegård